

مؤلفه‌ها و نواحی سبک زندگی اسلامی

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

نسخه
مکتوبه

سرنوشت‌نامه:	شیدینی، محمد، ۱۳۴۷ -
عنوان و پدیدار:	مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی / تهیه‌کننده پژوهشکده علوم اسلامی امام صادق (ع)؛ نویسندگان محمد شیدینی پاشاکی، نصرالله پور علمداری، علی کریمی خوشحال؛
مشخصات نشر:	قم: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۴۸ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۲۴۶-۴۱۵-۹۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی:	ف
یادداشت:	کتابنامه
موضوع:	راه و رسم زندگی / اسلام
موضوع:	اسلام و فرهنگ
شناسه افزوده:	نصرالله پور علمداری، ایم، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده:	کریمی خوشحال، علی، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده:	حاجی صادقی، عبدالله، ۱۳۶۹ -
شناسه افزوده:	نمایندگی ولی فقیه، پژوهشکده علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه افزوده:	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، انتشارات زمزم هدایت
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۴ ش ۲ / ۸ BP۲۵۸
رده‌بندی دیوبی:	۷۲ / ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی:	۴۰۵۰۲۱۵

مؤلفه‌ها و شاخص‌های سبک زندگی اسلامی

تهیه کنند: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق
نویسندگان: محمدشیدینی پاشاکی، ابراهیم نصرالله پور علمداری، علی کریمی خوشحال
ناظر علمی: حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالله حاجی صادقی
ویراستار: فاطمه اکبری
سرویراستار: حسین قاسم حمزه
ناشر: زمزم هدایت

چاپ: زلال کوثر ○ نوبت چاپ: اول ○ تاریخ چاپ: پاییز ۱۳۹۴
شمارگان: ۱۰۰۰ ○ قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۶-۴۱۵-۹

آدرس ناشر: قم، خیابان نورشهر، نبش کوچه ۳، پلاک ۸۱
تلفن: ۰۷۳۵-۳۷۷۳۰۲۵، همراه: ۰۹۱۲۲۵۳۲۸۸۷

فهرست مطالب

۲۱	مقدمه
فصل اول: کلیات و مفاهیم	
۲۵	تعریف مفاهیم
۲۵	سبک
۲۶	زندگی
۲۹	اهداف زندگی
۳۲	سبک زندگی
۳۵	پیشینه سبک زندگی اسلامی
۴۰	مبانی
۴۰	اصول
۴۱	ساحت (سطح)
۴۳	مؤلفه
۴۳	شاخص
۴۴	معرف
۴۴	مفهوم سبک زندگی با رویکرد جهادی و انقلابی
۴۴	الف) جهادی
۴۶	ب) انقلابی
۴۷	روش تحقیق
۴۷	استفاده از روش دلفی (نخبگی) در تنظیم مؤلفه‌های سبک زندگی

فصل دوم: مبانی و اصول سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی

۴۹	مبانی سبک زندگی اسلامی
۴۹	۱. سبک زندگی اسلامی و معرفت‌شناسی

۵۲	۲. سبک زندگی اسلامی و هستی‌شناسی
۵۳	الف) مبدأشناسی
۵۵	ب) معادشناسی
۵۷	۳. سبک زندگی و انسان‌شناسی
۵۷	الف) انسان از نگاه اندیشمندان غربی
۵۹	ب) انسان از نگاه اندیشمندان مسلمان
۶۳	۴. سبک زندگی و جامعه‌شناسی
۶۵	مبانی سبک زندگی غربی
۶۵	۱. اومانیسم
۶۷	۲. سکولاریسم
۶۹	۳. لیبرالیسم
۷۰	۴. راسیونالیسم
۷۱	۵. ساینتیسم
۷۳	اصول سبک زندگی اسلامی
۷۳	۱. اصل اطاعت و فرمانبری
۷۴	۲. اصل ولایت محوری
۷۶	۳. اصل توبی و تبری
۷۷	۴. اصل جامع‌نگری در اسلام و هم‌گرایی
۷۸	۵. اصل عدالت محوری
۸۰	۶. اصل عمل جهادی و انقلابی (تلاش و کوشش)
۸۰	۷. اصل موااسات و مدارا (روحیه اخوت و برادری)
۸۱	۸. اصل نفی سبیل
۸۱	۹. اصل تکلیف‌گرایی

فصل سوم: شاخص‌ها و معرف‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی-انقلابی در ارتباط با خدا

۸۳	عبادت
۸۵	نماز
۸۶	۱. شاخص: اقامه نماز
۸۸	الف) برپا داشتن نماز با نشاط و شادابی؛ نه نماز با کسالت
۹۰	ب) اهتمام به نماز و وقت فضیلت آن؛ نه سهل‌انگاری به نماز
۹۲	پ) توجه به معانی و اسرار نماز
۹۳	ت) خشوع و حضور قلب در نماز

.....	ث) مداومت بر نماز	۹۵
.....	ج) پیشتازی برای حضور در نماز جماعت	۹۵
.....	چ) پرهیز از محرمات	۹۶
.....	دعا	۹۸
.....	شاخص‌ها	۱۰۳
.....	۱. رعایت آداب دعا	۱۰۳
.....	الف) آداب ضروری دعا	۱۰۳
.....	ب) آداب جویی دعا	۱۰۵
.....	۲. رعایت شرایط اجابت دعا	۱۰۸
.....	الف) معرفت شناخت خدا	۱۰۸
.....	ب) عمل به مقتضای معرفت	۱۰۹
.....	پ) به‌دست آوردن روزی دل	۱۰۹
.....	ت) حضور قلب و رقت آن هنگام دعا	۱۱۰
.....	ث) قطع امید از غیر خدا	۱۱۰
.....	ج) دسته‌جمعی دعا کردن	۱۱۰
.....	چ) واسطه قرار دادن اهل بیت (ع)	۱۱۱
.....	۳. پرهیز از موانع اجابت دعا	۱۱۱
.....	الف) گناه	۱۱۱
.....	ب) تقاضای امر محال و یا غیر جایز	۱۱۲
.....	پ) مصلحت نبودن	۱۱۲
.....	ت) فراهم نبودن شرایط و زمان اجابت	۱۱۳
.....	ث) ستم کردن	۱۱۳
.....	قرآن کریم	۱۱۵
.....	شاخص‌ها	۱۱۷
.....	۱. قرائت	۱۱۷
.....	معرف‌ها	۱۱۹
.....	الف) رعایت آداب قرائت	۱۱۹
.....	ب) رعایت قواعد روان‌خوانی و تجوید قرآن	۱۲۲
.....	پ) قرائت حداقل پنجاه آیه در شبانه‌روز	۱۲۲
.....	ت) قرائت با صدای زیبا در صورت امکان	۱۲۳
.....	ث) تشویق معلمان و قاریان قرآن	۱۲۴

۱۲۴.....	۲. تدبیر.....
۱۲۵.....	معرف‌ها.....
۱۲۵.....	الف) آشنایی کوتاه با ادبیات عربی.....
۱۲۵.....	ب) تلاوت همراه با تأمل و توجه به معانی.....
۱۲۶.....	پ) تلاش در راه حفظ آیات قرآن.....
۱۲۷.....	ت) به دست آوردن آمادگی روحی برای آموختن معارف قرآن.....
۱۲۸.....	ث) اختصاص وقت مناسب برای تدبیر در قرآن.....
۱۲۹.....	ج) زمینه سازی برای تشکیل جلسات قرآنی.....
۱۳۱.....	ارتباط با چهره معصوم.....
۱۳۲.....	شاخص‌ها.....
۱۳۲.....	۱. امام شناسی (معرف‌شناسی).....
۱۳۳.....	الف) ایمان به حجت خدا بودن امام.....
۱۳۴.....	ب) معرفت به شهنشاهان امامان معصوم.....
۱۳۷.....	پ) شناخت مراتب ولایت.....
۱۳۸.....	ت) شناخت ویژگی‌های امام.....
۱۴۱.....	ث) پذیرش ولایت ائمه و اطاعت آن.....
۱۴۲.....	۲. محبت (ارتباط عاطفی).....
۱۴۳.....	الف) عشق به امام.....
۱۴۴.....	ب) دوستی با دوستان و دشمنی با دشمنان معصوم (تبی و تبری).....
۱۴۴.....	پ) همگامی با امام در شادی‌ها و غم‌ها.....
۱۴۵.....	ت) اسامی و القاب امامان معصوم و الگوی نام گذاری‌ها.....
۱۴۵.....	ث) فرستادن صلوات برای امامان معصوم.....
۱۴۶.....	ج) صدقه و هدیه برای سلامتی امام زمان.....
۱۴۷.....	۳. استمداد.....
۱۴۸.....	الف) توسل.....
۱۴۹.....	ب) شفاعت.....
۱۵۰.....	پ) نذر.....
۱۵۱.....	ت) یاری طلبیدن از امام در پیش آمدهای دشوار.....
۱۵۱.....	۴. زیارت.....
۱۵۲.....	الف) زیارت حضوری.....
۱۵۵.....	ب) زیارت از راه دور.....

۱۵۷.....	ارتباط با ولی و حاکم اسلامی
۱۵۸.....	شاخص‌ها
۱۵۸.....	۱. شناخت ولایت (ولایت‌شناسی)
۱۵۸.....	الف) شناخت مبانی ولایت فقیه
۱۵۹.....	ب) شناخت ویژگی‌های ولی فقیه
۱۶۰.....	پ) شناخت عمیق از شخص ولی فقیه
۱۶۱.....	ت) شناخت و اعتقاد به مطلقه بودن ولایت فقیه
۱۶۲.....	ث) شناخت دقیق و اعتقاد و باور قلبی و فکری به مواضع ولی‌آمر
۱۶۴.....	ج) شناخت و اعتقاد و باور قلبی و فکری به بُعد مردمی ولایت
۱۶۴.....	چ) شناخت دشمنان ولایت
۱۶۵.....	۲. ولایت‌باوری
۱۶۵.....	الف) ایمان به همه مراتب ولایت
۱۶۶.....	ب) اعتقاد به شئون ولایت
۱۶۷.....	پ) اعتقاد به الگوگیری از ولایت
۱۶۷.....	۳. ولایت‌پذیری
۱۶۸.....	الف) دل‌بستگی به ولایت
۱۶۹.....	ب) انزجار از دشمنان ولایت
۱۷۰.....	پ) بیعت و اعلام وفاداری به ولایت
۱۷۰.....	ت) عشق به ولایت
۱۷۱.....	ث) التزام عملی به ولی فقیه (بیروی و فرمانبری از ولی‌آمر)
۱۷۳.....	ج) ملازمت با ولایت (همگامی با ولی)
۱۷۳.....	چ) پایداری در ولایت‌محوری
۱۷۵.....	ح) حفظ تقدس ولایت
۱۷۶.....	خ) دفاع از ولایت و ولی‌آمر
۱۷۷.....	د) یاری ولی‌آمر
۱۷۸.....	ذ) وفاداری و دلسوزی در قبال نظام اسلامی
۱۷۸.....	ر) خیرخواهی و دعا برای ولی‌آمر

فصل چهارم: شاخص‌ها و معرفت‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی-انقلابی در ارتباط با خود

۱۸۱.....	روح
۱۸۱.....	شاخص‌ها
۱۸۱.....	۱. خودشناسی

۱۸۳.....	الف) تفکر.....
۱۸۴.....	ب) اعتماد به نفس بدون عجب.....
۱۸۴.....	۲. تهذیب و خودسازی.....
۱۸۴.....	الف) الگوگیری از رهبران الهی.....
۱۸۵.....	ب) احساس تنفر نسبت به رذایل و گناهان.....
۱۸۵.....	پ) توجه به مراحل تهذیب و طی آن.....
۱۸۷.....	ت) آخرت‌گرایی و رهایی از زخارف دنیوی.....
۱۸۹.....	د) بهره‌گیری از عبادات برای تعالی معنوی و روحی.....
۱۹۰.....	ج) جالست بانیکان و اجتناب از هم‌نشینی با بدان.....
۱۹۳.....	جسم (بدن).....
۱۹۴.....	شاخص‌ها.....
۱۹۴.....	۱. نظافت و بهداشت.....
۱۹۵.....	الف) نظافت و بهداشت فردی.....
۲۰۰.....	ب) نظافت و بهداشت عمومی.....
۲۰۲.....	۲. زینت و آراستگی.....
۲۰۳.....	الف) اصلاح و پیرایش.....
۲۰۶.....	ب) بوی خوش و آرایش.....
۲۰۷.....	پ) آراستگی در پوشش و انگشتر.....
۲۰۹.....	۳. تغذیه.....
۲۰۹.....	الف) خوردن غذای طیب و حلال.....
۲۰۹.....	ب) کم‌خوری.....
۲۱۰.....	۴. تفریح (شادابی و نشاط).....
۲۱۲.....	الف) سفر.....
۲۱۳.....	ب) ورزش.....
۲۱۷.....	علم و دانش.....
۲۱۸.....	شاخص‌ها.....
۲۱۸.....	۱. یادگیری.....
۲۱۹.....	الف) یادگیری از اهل علم.....
۲۲۰.....	ب) مطالعه مستمر و نظام‌مند.....
۲۲۱.....	پ) داشتن روحیه پرسشگری و یادداشت‌برداری.....
۲۲۲.....	ت) صبور بودن در یادگیری و شرم‌نداشتن.....

۲۲۲	ث) اصرار بر یادگیری
۲۲۳	ج) دخالت ندادن انگیزه‌های دنیایی
۲۲۳	۲. یاددهی
۲۲۴	الف) صبر و شکیبایی در یاد دادن
۲۲۴	ب) تلاش در نشر علم و فناوری
۲۲۵	پ) رعایت مساوات در قبال متعلمین
۲۲۵	ت) آسان‌آموزی
۲۲۵	ث) انگیزش و تلاش در انتقال تجارب خود
۲۲۵	۳. اولویت‌بندی علوم مورد نیاز و ضروری
۲۲۶	الف) اشتغال دائمی با علم و دانش
۲۲۸	ب) کسب حرفه صنعت و تخصص (مهارت)
۲۲۹	۴. تفکر و خلاقیت
۲۳۱	الف) عاقبت‌اندیشی پیش از هر اقدام
۲۳۱	ب) رعایت موارد جواز و منع تفکر
۲۳۳	پ) ممنوعیت پیش‌داوری و وابستگی ذهن به تفکر
۲۳۴	ت) بروز خلاقیت
۲۳۶	رویارویی با مشکلات و موانع
۲۳۷	شاخص‌ها
۲۳۷	۱. استعانت از صبر
۲۴۰	الف) جزم و بی‌تابی نکردن
۲۴۲	۲. استعانت از نماز و یاد خدا
۲۴۲	الف) مداومت بر نماز
۲۴۳	ب) توکل بر خدا و استعانت از او
۲۴۴	کسب روزی
۲۴۵	شاخص‌ها
۲۴۵	۱. حلال بودن
۲۴۵	الف) آگاهی از مکاسب و درآمدهای حرام
۲۴۶	ب) تلاش برای تأمین نیازهای واقعی از طریق مشروع و حلال
۲۴۸	۲. شبهه‌ناک نبودن
۲۴۹	الف) پرهیز از هدیه‌های مشکوک
۲۵۰	ب) خودداری از مصرف وام در غیر مورد
۲۵۰	پ) پرهیز از درآمدهای مشکوک

۲۵۲	مصرف اموال شخصی
۲۵۳	شاخص‌ها
۲۵۳	۱. اعتدال در مصرف
۲۵۶	الف) پرهیز از اسراف
۲۵۸	ب) پرهیز از تبذیر
۲۵۹	پ) قناعت‌ورزی
۲۶۱	ت) پرهیز از تجمل‌گرایی
۲۶۴	۲. مصرف حلال
۲۶۴	الف) رعایت اعتدال در مصرف حلال
۲۶۴	ب) پرداخت حقوق واجب مالی
۲۶۵	پ) نه‌دینۀ کس پرداخت به‌موقع حقوق واجب مالی در خانواده
۲۶۵	ت) انفاق به دیگران و نوادوستی
۲۶۷	وسیله نقلیه شخصی
۲۶۷	شاخص: میانه‌روی و اعتدال
۲۶۸	الف) تناسب با عرف و پرهیز از تجمل‌گرایی
۲۶۸	ب) پرهیز از ریا و تفاخر
۲۶۸	پ) پرهیز از اسراف و تبذیر
۲۷۰	مسکن
۲۷۱	شاخص‌ها
۲۷۱	۱. رعایت الگوی اسلامی (استحکام و نما)
۲۷۱	الف) رعایت استحکام بنا
۲۷۲	ب) تزئین خانه و زیباسازی آن
۲۷۴	پ) نظافت
۲۷۵	ت) بزرگ بودن خانه
۲۷۷	ث) داشتن ارتفاع معقول
۲۷۸	ج) رعایت حدود شرعی در ساخت و نمای مسکن
۲۷۸	۲. در نظر گرفتن جای عبادت
۲۷۹	اختصاص مکانی مشخص برای نماز و عبادت
۲۸۰	۳. استحکام بخشی به روابط خانوادگی
۲۸۰	الف) جدا بودن محل استراحت والدین
۲۸۱	ب) جدا بودن محل استراحت فرزندان

۲۸۱	۴. رعایت حقوق همسایگان
۲۸۱	(الف) عدم اشراف (در معرض دید نامحرم نبودن)
۲۸۲	(ب) توجه به حقوق دیگران در زمان ساخت مسکن و سکونت
۲۸۳	۵. رعایت ساده‌زیستی
۲۸۳	معرف: رعایت عرف جامعه در انتخاب خانه

فصل پنجم: شاخص‌ها و معرف‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی در ارتباط با دیگران

۲۸۵	آداب سخن گفتن
۲۸۷	شاخص‌ها
۲۸۷	۱. سخن نیکو
۲۸۷	(الف) آغاز کلام با سلام
۲۸۸	(پ) خوش‌رویی در گفتار
۲۸۹	(ب) آهستگی و ملایمت در سخن
۲۹۰	(ت) رعایت عفت در کلام
۲۹۰	۲. سخن راست و استوار
۲۹۱	(الف) عمل به گفتار
۲۹۲	(ب) کم‌گویی
۲۹۳	(پ) به موقع سخن گفتن
۲۹۳	(ت) حق‌گویی
۲۹۴	۳. پرهیز از سخن گناه‌آلود
۲۹۴	(الف) پرهیز از ناسزاگویی
۲۹۵	(ب) پرهیز از سخنان بیهوده و ناشایست
۲۹۶	(پ) پرهیز از گناهان زبان
۲۹۸	۴. امر به معروف و نهی از منکر
۲۹۹	(الف) امر به معروف و نهی از منکر زبانی
۳۰۱	(ب) دفاع منطقی و زبانی از انقلاب و رهبری
۳۰۲	خانواده
۳۰۳	پدر و مادر
۳۰۳	شاخص‌ها
۳۰۳	۱. اطاعت و احترام
۳۰۳	(الف) اطاعت از پدر و مادر
۳۰۵	(ب) احترام و اکرام پدر و مادر
۳۰۶	(پ) تواضع و فروتنی

۳۰۷	۲. احسان و حق‌شناسی
۳۰۸	الف) قدرشناسی و شکرگذاری
۳۰۹	ب) احسان و نگاه محبت‌آمیز به پدر و مادر
۳۰۹	پ) دعا برای پدر و مادر
۳۱۰	ت) یاد خیر از والدین
۳۱۱	ث) زیارت مزار پدر و مادر پس از مرگ
۳۱۱	ج) پرداختن واجبات دینی و مالی والدین پس از مرگ آن‌ها
۳۱۱	۳.۳. ستگیری و کمک مالی
۳۱۳	ازدواج
۳۱۶	شاخص‌ها
۳۱۶	۱. «کفو بودن» و همسانی
۳۱۷	الف) توجه به اصالت خانواده‌گی در ایمان، انقلابی و جهادی بودن
۳۱۸	ب) انتخاب همسر ماسن و باایلاق
۳۱۹	پ) همسانی در معرفت و آگاهی
۳۱۹	ت) اصالت خانواده‌گی در عفاف و حجاب
۳۲۰	ث) داشتن سلامت فکری و جسمی
۳۲۱	ج) تجمل‌گرانبودن
۳۲۲	۲. آسان‌گیری
۳۲۳	الف) مهریه کم
۳۲۵	ب) جهیزیه مختصر و ضروری
۳۲۶	پ) تشریفات ساده
۳۲۸	ارتباط با همسر
۳۲۹	شاخص‌ها
۳۲۹	۱. رعایت حقوق همسر
۳۲۹	الف) شناخت و رعایت حقوق همسر
۳۲۹	ب) رعایت آداب اسلامی در امر زناشویی
۳۳۱	۲. رعایت اخلاق
۳۳۱	الف) احترام به یکدیگر
۳۳۱	ب) پابندی به ارزش‌ها
۳۳۲	پ) چشم‌پوشی از خطاها
۳۳۳	۳. همکاری با همسر در منزل
۳۳۳	یاری دادن همسر در انجام کارهای خانه

۳۳۵	ارتباط پدر و مادر با فرزندان
۳۳۵	شاخص‌ها
۳۳۶	۱. رعایت آداب دینی و اسلامی
۳۳۶	الف) برگزیدن نام نیکو
۳۳۶	ب) اهتمام به تغذیه حلال
۳۳۷	پ) رعایت مساوات و عدالت میان فرزندان
۳۳۸	ت) فراهم نمودن مقدمات ازدواج فرزندان
۳۳۸	۲. رعایت حقوق تربیتی، آموزشی و اخلاقی
۳۳۹	الف) آموزش زبان
۳۳۹	ب) آموزش مباحث اعتقادی
۳۴۰	پ) آموزش فقه حکام
۳۴۰	ت) آموزش اخلاق و ادب
۳۴۱	ث) آموزش دانش‌ها، تخصص‌ها و مهارت‌های مورد نیاز زندگی
۳۴۱	ج) مشارکت و مشورت فرزند در تصمیم‌گیری‌های منزل
۳۴۲	چ) ایجاد روحیه ولایت‌مداری و انقلابی در فرزندان
۳۴۲	ح) تلاش در راه افزایش بصیرت و معنویت فرزندان
۳۴۲	۳. رعایت حقوق عاطفی
۳۴۲	الف) مهرورزی با فرزندان
۳۴۳	ب) اولویت نیکی به دختران
۳۴۳	پ) اختصاص وقت ویژه برای ارتباط با فرزندان
۳۴۳	ت) زمینه‌سازی برای نشاط و شادابی فرزندان
۳۴۵	ارتباط با خویشاوندان
۳۴۵	شاخص‌ها
۳۴۵	۱. احترام
۳۴۵	الف) نیکی به خویشاوندان
۳۴۶	ب) ادب و احترام
۳۴۷	پ) تواضع و فروتنی
۳۴۷	ت) رازداری
۳۴۹	ث) صداقت و راستی (رفتار صادقانه)
۳۵۰	ج) عفو و گذشت
۳۵۱	چ) نصیحت و خیرخواهی

۳۵۲	۲. صلۀ رحم
۳۵۲	الف) حسن خلق و خوش رویی
۳۵۴	ب) شرکت در فعالیت‌ها یا مراسم فAMILI
۳۵۵	پ) تلاش برای ترویج روحیۀ انقلابی و دفاع از نظام بین خویشاوندان
۳۵۶	ت) قطع ارتباط در صورت مشاهدۀ گمراهی غیر قابل بازگشت
۳۵۷	ث) اجتناب از مراوده با افراد ضدانقلاب
۳۵۸	۳. اتفاق
۳۵۸	الف) حلّ مشکل مادی
۳۵۸	ب) حمایت مالی
۳۶۰	ارتباط جوانان
۳۶۱	شاخص‌ها
۳۶۱	۱. توانمندسازی اعتقادی جوانان
۳۶۱	الف) توجّه به اهداف تہدیب جوانان
۳۶۲	ب) توجّه به دانش‌اندوزی
۳۶۳	۲. توجّه و هدایت نیازهای خاص جوانان
۳۶۳	الف) شناخت سلیقه‌ها و علایق
۳۶۴	ب) توجّه به روحیۀ جوانی
۳۶۴	پ) تشویق به ازدواج
۳۶۵	ت) تشویق به ورزش
۳۶۶	۳. جوان‌گرایی
۳۶۶	الف) تقویت خودباوری و واگذاری مسئولیت به جوانان
۳۶۷	ب) مشورت گرفتن از جوانان
۳۶۸	۴. ارتباط صمیمانه و سازنده
۳۶۸	الف) خیرخواهی، خلوص نیت و صداقت در رفتار
۳۶۹	ب) احترام به جوانان
۳۷۰	پ) سعه صدر و صبوری در رفتار با جوان
۳۷۲	ت) تبلیغ با هدایت غیرمستقیم
۳۷۲	ث) استفاده هم‌زمان از اهرم تشویق و سرزنش
۳۷۳	ج) پرهیز از نظارت‌های بازپرس گونه و انتقادهای ویرانگر
۳۷۵	ارتباط با نیازمندان
۳۷۵	شاخص‌ها

۳۷۵.....	۱. انفاق
۳۷۶.....	الف) انفاق از مال طیب و پاک
۳۷۷.....	ب) انفاق مخلصانه
۳۷۸.....	ب) میانه روی در انفاق
۳۷۹.....	ت) پرداخت آشکار انفاق واجب
۳۷۹.....	ث) پرداخت پنهان انفاق مستحب
۳۷۹.....	ج) بخشش بی واسطه
۳۸۰.....	چ) اولویت دادن به نیازمندان خویشاوند
۳۸۰.....	۲. همنشینی و نامجویی
۳۸۰.....	الف) سرکشی به منابر
۳۸۱.....	ب) همدردی و سوزن زدن
۳۸۲.....	ارتباط با سالمندان
۳۸۳.....	شاخص ها
۳۸۳.....	۱. احترام
۳۸۴.....	الف) اولویت در سخن گفتن
۳۸۵.....	ب) مهربانی و خوش رویی
۳۸۵.....	پ) پذیرش و تحمل (رفتار کریمانه)
۳۸۶.....	ت) بهره گیری از توانمندی ها
۳۸۷.....	ث) پرهیز از واگذاری کار دشوار
۳۸۸.....	۲. احسان
۳۸۸.....	الف) حمایت و پشتیبانی مالی
۳۸۹.....	ب) دعا و هدیه کردن نماز به آن ها
۳۹۰.....	ارتباط با مستضعفان
۳۹۳.....	شاخص: حمایت و همراهی با مستضعفان
۳۹۵.....	الف) روشنگری و افشاگری
۳۹۵.....	ب) ارشاد و هدایت
۳۹۶.....	پ) حمایت مالی از مستضعفان
۳۹۶.....	ت) دفاع از مستضعفان
۳۹۸.....	رویارویی با دشمن
۳۹۸.....	شاخص ها
۳۹۸.....	۱. شناخت دشمن

- ۴۰۰..... (الف) تفاوت گذاشتن بین جبهه حق و باطل
- ۴۰۱..... (ب) شناخت اهداف و ابزار دشمن
- ۴۰۲..... (پ) شناخت برنامه‌های دشمن
- ۴۰۳..... (ت) شناخت تاکتیک‌های دشمن
- ۴۰۶..... (ث) شناخت شیوه‌های مقابله با دشمن
- ۴۰۶..... (ج) هوشمندی در برابر دشمن در صلح و جنگ
- ۴۰۷..... (چ) کوچک شمردن دشمن
- ۴۰۸..... ۵.۲.۲ من ستیزی
- ۴۰۹..... (الف) منحرف نشدن از جبهه حق
- ۴۰۹..... (ب) به کار بستن شیوه‌های مقابله با دشمن
- ۴۱۰..... (پ) آگاه‌نگری
- ۴۱۰..... (ت) ایجاد آمادگی هم‌جانبه
- ۴۱۱..... (ث) عقب‌نشینی نکردن از اصل و اهداف
- ۴۱۳..... (ج) برخورد با صلابت با دشمن
- ۴۱۴..... (چ) سازش‌ناپذیری
- ۴۱۵..... (ح) سوءظن به دشمن
- ۴۱۶..... (خ) ولایت‌محوری در برخورد با دشمن
- ۴۱۷..... (د) خنثی کردن جنگ روانی دشمن
- ۴۱۸..... (ذ) رعایت اخلاق و موازین شرعی
- ۴۲۰..... (ر) خارج نشدن از حریم اسلامی
- ۴۲۰..... (ز) صبر و استقامت در برابر دشمن
- ۴۲۱..... (ژ) ایجاد آمادگی روحی و روانی در خانواده برای مقابله با دشمن
- ۴۲۱..... (س) بصیرت و به روزرسانی اطلاعات خود در برابر دشمن
- ۴۲۲..... (ش) یاد خدا، توکل و توسل در هنگام مقابله با دشمن
- ۴۲۳..... (ص) تقویت روحیه ایثار و شهادت‌طلبی در خود
- ۴۲۳..... (ض) مردد نشدن در رویارویی با دشمن
- ۴۲۶..... سازمان
- ۴۲۶..... کار و مأموریت
- ۴۲۷..... شاخص‌ها
- ۴۲۷..... ۱. تکلیف‌گرایی
- ۴۲۷..... (الف) تکلیف الهی بودن کار
- ۴۲۸..... (ب) دفاع از ارزش‌های دینی و انقلابی

۴۲۹	پ) شناخت تکلیف و احساس مسئولیت
۴۳۱	ت) چشم به دیگران ندوختن در انجام تکلیف
۴۳۱	ث) نظم و رعایت قانون در انجام تکلیف
۴۳۳	ج) تکلیف‌گرا بودن نه نتیجه‌گرا
۴۳۳	۲. روحیه جهادی و عمل انقلابی
۴۳۴	الف) تلاش همه‌جانبه برای داشتن روحیه جهادی و عمل انقلابی در انجام مأموریت‌ها
۴۳۴	ب) مقابله با دشمن
۴۳۶	پ) اخلاص در عمل
۴۳۷	ت) خودباوری و خستگی‌ناشناسی
۴۳۷	ث) خودفراموشی
۴۳۸	ج) جوشندگی، خفاقت و ابتکار
۴۳۹	چ) حضور در صحنه
۴۴۰	ح) عمل بر اساس موازین شرع مقدس
۴۴۰	خ) مطابقت ارزش‌های انقلابی با ارزش‌های اسلامی
۴۴۱	د) استکبارستیزی
۴۴۲	ذ) آرمان‌گرایی، واقع‌بینی و حقیقت‌بینی
۴۴۴	ر) استفاده از کمترین امکانات و با بیشترین بازدهی
۴۴۵	۳. وجدان کاری
۴۴۶	الف) خودکنترل بودن
۴۴۷	ب) پرهیز از منفعت‌طلبی و دنیاگرایی
۴۴۷	پ) پرهیز از تنبلی و مسامحه کاری
۴۴۷	ت) اتقان و استحکام
۴۴۸	ث) امانت‌داری
۴۴۹	ج) رعایت نظم و دوری از هرج و مرج
۴۵۰	۴. افزایش مهارت و توانایی علمی و تخصصی
۴۵۱	۵. روحیه کار جمعی و گروهی
۴۵۳	الف) داشتن روحیه مشارکت
۴۵۳	ب) مشورت‌پذیری
۴۵۴	پ) انتقادپذیری
۴۵۷	ارتباط با همکاران
۴۵۷	شاخص: روحیه برادری و خیرخواهی

۴۵۸	الف) رعایت حقوق شرعی همکاران
۴۵۹	ب) اهل انصاف بودن
۴۵۹	پ) پرهیز از عیب‌جویی
۴۶۰	ت) تقویت نقاط مثبت
۴۶۱	ث) رعایت آداب معاشرت اسلامی
۴۶۲	ج) ایثار در برابر همکاران
۴۶۲	چ) احترام و اعتماد به همکاران
۴۶۴	خ) دغدغه‌ای تقویت و موفقیت همکاران
۴۶۴	ح) برطرف کردن مشکلات مالی همکاران
۴۶۶	د) شرک در شادی و غم همکاران
۴۶۶	ذ) صبر و مدارا و تحمل یکدیگر
۴۶۸	ر) انتقال تجربه
۴۷۰	بیت‌المال
۴۷۱	شاخص‌ها
۴۷۱	۱. حفاظت از بیت‌المال (امانت‌داری)
۴۷۲	الف) ممنوعیت استفاده شخصی (خود اطفایان)
۴۷۳	ب) پرهیز از بخشش بی حساب از بیت‌المال
۴۷۴	پ) پرهیز از راکد گذاشتن بیت‌المال
۴۷۵	۲. قانون‌مداری در مصرف بیت‌المال
۴۷۵	الف) صرفه‌جویی و سخت‌گیری در مصرف
۴۷۵	ب) حرمت اسراف
۴۷۶	پ) حرمت اتلاف
۴۷۶	ت) حرمت تبذیر
۴۷۷	ث) استفاده از تولید داخلی
۴۷۹	کتابنامه

مقدمه

بی شک تعارض های عصر حاضر، ایده های نیست که از نگاه متفکران ژرف اندیش پنهان بماند. گرچه عامه مردم ممکن است از این پدیده افل اشند. با ظهور تمدن جدید غرب که در پی غلبه بر فرهنگ دینی مسیحیت شکل گرفت، سردها را از ر بانیان آن در صدد برآمدند تا برای جهانی کردن تمدن خود، بر تمدن های دیگر غلبه کند. ویژگی اصلی فرهنگ و تمدن جدید غرب، جدایی اندیشه انسان غربی از دین و آموزه های دینی است. براساس همین اندیشه، جهان بینی مادی ای شکل گرفت، که اصلی ترین ویژگی آن، بیادگی و دنیا طلبی است. به هر حال، آنچه این تمدن با خود به ارمغان آورد، رفاه بسیار زیاد مادی، ابزار و وسایل رفاهی جدید، سبک های جدید زندگی، روش های تازه تولید ثروت و مصرف، ورزش های اخلاقی، آزادی بی قید و بند انسان غربی و در یک جمله ایجاد دنیای مدرن مادی با تفکر سکولار بود.

از آنجا که تمدن سکولار پس از تثبیت در غرب، هیچ تمدن غیر سکولاری را در کنار خود نمی پذیرفت و نیز به دست آوردن ثروت از هر راهی در این تمدن کاملاً پذیرفته بود، تجاوز و استعمار کشورهای که در آن کم و بیش از تمدن دینی برخوردار بودند، آغاز شد و به این ترتیب، در ابتدای قرن نوزدهم حملات نابرابرانه تمدن جدید در قالب نظامی، اقتصادی و فرهنگی به کشورهای اسلامی آغاز گردید. در ضمن این حملات کوشیدند تا دستاوردهای جدید خود را از تمدن های دیگر بر تر نشان دهند تا بدین وسیله بتوانند این تفکر را بین

مسلمانان ایجاد کنند که ملاک پیشرفت، فناوری برتر است و برای رسیدن به این پیشرفت چاره‌ای جز پیروی از غرب و نمونه‌برداری از آن نیست.

آرام‌آرام اندیشه «پیشرفت غرب» - مطابق خواست غرب - در بین مسلمانان رشد کرد و جز گروهی اندک، همگان غرب را پیشرفته و خود را عقب مانده خواندند؛ بنابراین، این آغاز بلایی بود که تا به امروز دامن گیر مسلمانان شده و پیامدهای ناگواری را برای ایشان داشته است که مهم‌ترین آن‌ها بیگانگی فرهنگی و از دست دادن تمدن اصیل و بومی، به‌ویژه تغییر در سبک زندگی، رفتار اجتماعی جامعه اسلامی است. پدیده‌های نوظهوری همچون تشکیل خانه‌های سالمندان، خانه‌های مجردی، آرایش و نوع پوشش مردان و زنان، روابط سرد بین خویشاوندان و حتی بین اعضای خانواده، افزایش آمار طلاق و... در حوزه خانواده یا پدیده آپارتمان‌نشینی، آشپزخانه باز (open)، در حوزه معماری و یا پدیده مصرف‌گرایی، شکم‌بارگی، قمار، ربا در حوزه اجتماعی و مواردی از این دست، نمونه‌های کوچکی است از انبوه آسیب‌هایی که جامعه اسلامی به دلیل سلطه فرهنگی غرب، بدان دچار شده است.

رهبر هوشیار انقلاب اسلامی از رویا و روی با این هجمه فرهنگی غرب، نقطه هزیمت تمدن اسلامی را در تقلید کورکورانه از تمدن غرب دانستند و با ترسیم نقشه راه، احیای تمدن تازه اسلامی را در گرو پیشرفت همه‌جانبه و چندبعدی (نه تک‌بعدی مانند غرب) معرفی می‌کند. یکی از ابعاد پیشرفت با مفهوم اسلامی، عبارت است از سبک زندگی کردن و رفتار اجتماعی، که به عنوان عنصر نرم‌افزاری در بازتولید تمدن اسلامی نقش دارد.

می‌توان سبک زندگی را یکی از بخش‌های حقیقی و اصلی تمدن دانست که اموری را دربر می‌گیرد که متن زندگی را تشکیل می‌دهد، همچون مسئله خانواده، سبک ازدواج، نوع مسکن، نوع لباس، الگوی مصرف، نوع خوراک، تفریحات، مسئله کسب و کار، نوع رفتار در محل کار، دانشگاه، مدرسه، فعالیت سیاسی، ورزش، رسانه؛ رفتار با پدر و مادر، پلیس، رئیس، دوست، دشمن و... البته عنصر ابزاری یا سخت‌افزاری تمدن اسلامی که شامل علم، اختراع، صنعت، سیاست، اقتصاد، اقتدار سیاسی و نظامی و مانند آن می‌شود، نباید از نظر دور بماند؛ اما مهم آن است که پیشرفت در سبک زندگی اسلامی باید با پیشرفت در ابزار زندگی متناسب و همگام باشد، در غیر این صورت فقط وجود پیشرفت در مظاهر مادی زندگی به تنهایی نمی‌تواند موجب رستگاری، امنیت و آرامش روانی شود، چنان‌که در دنیای غرب نیز نتوانسته است؛

از این رو، ضروری است تا سبک زندگی را با تکیه بر آموزه‌ها و معارف قرآن و اهل بیت (ع) به نسل جدید منتقل کرد تا در سایه عمل به آن به آرامش و در نهایت به رستگاری برسند.

یکی از رویکردها به سبک زندگی اسلامی، رویکرد جهادی و انقلابی است که با گذشت سه دهه از انقلاب اسلامی هنوز پژوهش منسجمی که مؤلفه‌ها و شاخص‌های آن را تبیین کند، انجام نشده است. با توجه به اینکه یکی از الزامات تغییر و هدایت نیروهای انقلابی و ارزشی جامعه به سوی سبک زندگی اسلامی، استفاده از الگوها و پیشرو بودن نیروهای تأثیرگذار است و نخبگان از عوامل تأثیرگذار در تربیت نیروهای ارزشی هستند؛ از این رو تبیین «سبک زندگی اسلامی، جهادی و انقلابی» از نیازهای ضروری است که می‌کوشیم در کتاب پیش‌رو به آن بپردازیم و مطالب خود را در پنج فصل محوری به شرح زیر مطرح کنیم:

فصل اول: کلیات و مفاهیم

فصل دوم: مبانی و اصول سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی

فصل سوم: شاخص‌ها و معرف‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی در ارتباط با خدا

فصل چهارم: شاخص‌ها و معرف‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی در ارتباط

با خود؛

فصل پنجم: شاخص‌ها و معرف‌های سبک زندگی اسلامی، جهادی - انقلابی در ارتباط

با دیگران.

در پایان از زحمات ناظر علمی محترم جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر عبدالله حاجی صادقی و رئیس محترم پژوهشگاه امام صادق (ع) دکتر سید جمال‌الدین میرمحمدی و نویسندگان محترم آقایان ابراهیم نصرالله پور علمداری، محمد شایینی پاشاکی و علی کریمی خوشحال، و همکاری سردار ابو الفضل شکارچی، حجت الاسلام والمسلمین صمد عالی‌نژاد و دکتر ابو القاسم بخشیان کمال تقدیر و تشکر را داریم.